

kompetencii kak komponent lichnostno-orientirovannoj paradigmy obrazovaniya (*Key Competences as Component of Personality-Oriented Educational Paradigm*), Narodnoe obrazovanie, 2003, Issue 2, pp. 58–64. [in Russian].

11. Ягупов В. В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти / В. В. Ягупов, В. І. Свистун. – К. : Наукові записки, 2007. – Т. 71: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – С. 3–8. / Yagupov V. V. *Kompetentnitsnyy pidkhid do pidhotovky fakhivtsiv u systemi vyshchoyi osvity (Competence Approach to Training in Higher Education)*, Kyiv, 2007. – Part. 71, pp. 3–8. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «28» квітня 2016 р.

Стаття прийнята до друку: «12» травня 2016 р.

Рецензенти:

Діденко О. – доктор педагогічних наук, професор
Ставицький О. – доктор педагогічних наук, доцент

Левчук Наталія – старший викладач кафедри прикордонної безпеки Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, e-mail: nplevchuk@ukr.net

Levchuk Nataliia – senior lecturer of the border security department of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi, e-mail: nplevchuk@ukr.net

Цитуйте цю статтю як:

Левчук Н. Сутність і структура економічної компетентності офіцерів управління органами Державної прикордонної служби України / Наталія Левчук // Педагогічний дискурс. – 2016. – Вип. 20. – С. 122–127.

Cite this article as:

Levchuk N. The Essence and Structure of Economic Competence of Staff Officers of the State Border Guard Service of Ukraine, *Pedagogical Discourse*, 2016, Issue 20, pp. 122–127.

УДК 373.5.017(477)

ЛАРИСА МАФТИН,

кандидат філологічних наук, доцент

(Україна, Чернівці, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

LARYSA MAFTYN,

candidate of philological sciences, assistant professor

(Ukraine, Chernivtsi, Chernivtsi Yurii Fedkovych National University)

Актуалізація проблематики концентру українознавства «Україна - етнос» в умовах оновлення змісту вітчизняної освіти

Updating of the Problems of Concentre of Ukrainian Studies «Ukraine – Ethnos» under the Conditions of Content Updating of National Education

У статті розкрито проблематику концентру українознавства «Україна - етнос»; окреслено основні інноваційні підходи до вивчення означеного концентру у початковій школі.

Акцентовано увагу на тому, що новий етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від авторитарної уніфікації та стандартизації педагогічного процесу, переосмисленням цінностей, інтенсивними пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Чимало науковців вважає, що в основу трансформації сучасної системи освіти в Україні, оновлення змісту освіти має бути покладена українознавча методологія навчання та виховання, ідея національно-культурної ідентичності, адже українознавство відкриває безмежні можливості здійснювати практичні дії для реалізації його провідних завдань як у науково-дослідній, культурно-освітній, так і у педагогічній сферах, зокрема, створення ефективних умов для успішної розробки і застосування педагогічних інновацій: нові методики викладання, нові способи організації занять, нововведення в організації змісту освіти (інтеграція, міжпредметні програми), ігрові методики (вікторини, диспути), проблемне навчання, організація дослідницької діяльності з отриманням нових для учнів знань та ін.

Обумовлено, що однією із ключових проблем українознавства є проблема походження, становлення і розвитку українського етносу. Об'єктивне висвітлення цього питання – нагальна проблема сучасності, - донедавна у навчальних програмах, підручниках панували ідеологічні

стереотипи. Тому зміст і засоби освіти в нових історичних умовах мають звільнитися від політичної упередженості, стати тим чинником формування нової української людини-патріота, яка є свідомим творцем своєї держави.

Ключові слова: педагогічна інновація, українознавство, етнос, етногенез, сфера освіти.

The article deals with problems of Ukrainian studies concentrate «Ukraine – ethnos»; outlined the main innovative approaches to learning concentrate appointed in elementary school.

The attention that the new stage of development of education in Ukraine is characterized by the departure of authoritarian unification and standardization of educational process, rethinking values, intensive search for a new theory and practice of teaching and education. Many scientists believe that the basis for the transformation of the modern education system in Ukraine, updating the content of education should rest ukrainian studies methodology of training and education, the idea of national and cultural identity, as ukrainian study opens up limitless possibilities to carry out practical steps to implement its major objectives like research , culture and education and in educational areas, including creating effective conditions for the successful development and application of pedagogical innovations: new teaching methods, new ways of employment, innovation in the organization of the curriculum (integration, interdisciplinary program), playing techniques (quizzes, debates), problem teaching, research organization obtaining new knowledge for students and others.

It is stipulated that one of the key problems is the problem of Ukrainian origin, formation and development of the Ukrainian nation. Objective coverage of this issue - the urgent issue of our time - until recently in training programs, textbooks prevailing ideological stereotypes. In soviet times, Ukrainian early history was distorted in favor of the north-eastern neighbor, Ukrainian proclaimed «younger brother» of Russians, and all the gains of the Ukrainian people, especially in the field of culture, interpreted as something accidental, «transitional state of Russian culture». This worked to a certain ideology, formed certain stereotypes, was aimed at belittling the importance of ukrainian history. Therefore, the content and means of education in the new historical conditions are free from political bias, become the new leader of Ukrainian patriotic man who is conscious creator of his country.

It is concluded that the Ukrainian study methodology provides structured educational work on the basis of Ukrainian values, the choice of methods, principles and means of education that best promote the formation of ethnic conscious individual - a citizen of Ukraine. A proper understanding of the problems of Ukrainian ethnogenesis allows a deeper understanding of the objective laws of modern globalization, they define the role and place of Ukraine and Ukrainian, enables to solve the tasks that are relevant to independent Ukraine and relate to the ethnic national consciousness, patriotism state, national dignity and self-respect.

Key words: pedagogical innovation, Ukrainian studies, ethnicity, descent, sphere of education.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Потреба високоякісної освіти зумовила зміну пріоритетів, переосмислення світоглядних принципів і стратегії освітянської діяльності. Серед освітніх тенденцій сучасності, які визначають подальший розвиток освіти, впливають на реалізацію ідеї розвитку цілісної людської особистості дослідники виокремлюють такі як гуманізація; гуманітаризація освіти; національна спрямованість; відкритість системи освіти; перехід від інформативних форм до активних методів і форм навчання з використанням елементів проблемності, наукового пошуку; створення умов для самоствердження, самореалізації і самовизначення особистості; творча спрямованість освітнього процесу; нероздільність навчання і виховання, що полягає в їх органічному поєднанні, підпорядкуванні змісту навчання і виховання формуванню гармонійно розвиненої особистості тощо [2; 3; 6; 9].

Реформування системи освіти в Україні акцентує низку проблем, які вимагають поглибленого вивчення й належного наукового осмислення: пріоритетність освіти, перетворення її на ефективний інструмент національного розвитку і гармонізації національних відносин; відкритість системи освіти; безперервність, багатокладність і варіативність, які допускають можливість вибору форми освіти, навчального закладу й засобів навчання; запровадження варіативного компонента змісту підготовки, інтеграції її елементів, диференціації та індивідуалізації навчання.

Аналіз досліджень і публікацій... Різноманітні питання педагогічної інноватики, відображені у дослідженнях І.Беха, І.Дичківської, В.Кременя, О.Остапчук, О.Савченко, В.Химинець, М.Чепіль та ін. Проблема походження, становлення і розвитку українського етносу у контексті українознавчої науки й оновлення змісту вітчизняної освіти розглядається у дослідженнях В.Барана, М.Вівчарика, Я.Калакури, П.Кононенка, М.Тараненка, Т.Усатенко, Ю.Фігурного та ін. Однак питання українознавчої пізнавальної стратегії, впровадження українознавчих цінностей, інноваційної діяльності вчителя початкових класів на засадах українознавства потребує детальнішого аналізу, залишається актуальним.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є аналіз проблематики концентру українознавства «Україна – етнос» та характеристика інноваційних підходів до вивчення означеного концентру в початкових класах.

Виклад основного матеріалу... Енциклопедична література поняття «інновація» тлумачить як нововведення. Інновація педагогічна – це процес «створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувалися по-іншому, а також створення нового змісту, форм і методів освітньої діяльності» [6, с. 486]. Як зазначають дослідники, інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих учителів і цілих колективів. І.М.Дичківська зазначає, що інноваційність розглядають не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість. Інноваційність як принцип педагогіки забезпечує умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку [2, с. 7].

«Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті», одним із пріоритетних завдань національної школи наголосила формування особистості з глибоко усвідомленою громадянською позицією, системою наукових знань про людину, природу й суспільство, з високо розвиненим почуттям національної та власної гідності, що є носієм національних та загальнолюдських цінностей, готової після закінчення навчання присвятити своє життя і працю на здобуття добробуту кожної людини й народу України. Стрижневими, основоположними виховними напрямками сьогодення визначено патріотичне, громадянське як такі, що відповідають нагальним вимогам і викликам сучасності, закладають «підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу (patria) як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін» («Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» (2015)). У цьому контексті видається слушною думка багатьох науковців (М.Стельмахович, Б.Ступарик, О.Вишневський, П.Кононенко, Т.Усатенко й ін.) про пріоритетність національно-гуманістичної системи цінностей, впровадження українознавчої методології освіти, необхідність реформування вітчизняної освіти на українознавчих засадах. Українознавство як спеціальна галузь науки і як «оригінальний шкільний предмет вивчає Україну і світове українство у всіх координатах часопросторового розвитку» [8, с. 3]. Згідно з концепцією П.П.Кононенка [3, 4], завданням українознавства є не тільки відродження пам'яті історії, а й створення на ґрунті уроків минулого передумов для осмислення проблем сучасності та визначення перспектив і шляхів досягнення мети у майбутньому. Така точка зору дозволяє говорити про інноваційне українознавство, оскільки наукове передбачення, прогнозування окреслює певні орієнтири, пріоритетні напрями як суспільного розвитку, так і особистісного розвитку прийдешніх поколінь.

Складовими інноваційного українознавства є інноваційна освіта і виховання, інноваційна культура, інноваційна політологія та багато інших сфер суспільного життя, що входять в українознавство в якості концентрів. Автори навчальної програми «Українознавство. 1-4 кл.» для загальноосвітніх навчальних закладів зазначають, що курс українознавства у початковій школі органічно поєднує природознавчий аспект знань про Україну із суспільствознавчим і розглядає ці знання на культурологічному рівні. Матеріал систематизовано за такими тематичними блоками: «Я – українець», «Моя родина, мій рід», «Мій український народ», «Моя держава – Україна», «Україна та українці в світі». У межах кожного тематичного блоку виокремлено такі змістові лінії: національне природне довкілля, мова і традиційна культура українського народу, визначні особистості та дати історичної генези українців, їхня роль у світовому поступі [8, с. 4].

Однією із ключових проблем науки про Україну і світове українство є проблема походження, становлення і розвитку українського етносу. Феномен українців зумовлений територією, географічним середовищем, але не обмежений ними. Як зазначає П.Кононенко, він – «явище загальнопланетарне. А це визначає його і характер, і долю та історичну місію» [4, с. 108]. У зв'язку з цим концентр «Україна - етнос» необхідно досліджувати та розкривати, починаючи з джерел і концепцій про час, місце зародження й формування, генезис українців.

Давньогрецький термін «етнос» етимологічно означає «народ», «плем'я», «група людей». Давні греки, відрізняючи себе від інших народів, саме останніх і називали етносами. Вітчизняним еквівалентом цього терміну стало слово «народ». При чому, за твердженням дослідників, цим словом стали називати «своїх», а терміном «етнос» – «чужих, інородців» [7, с. 17]. Нині «етнос» вживається як науковий термін для визначення всіх типів етнічних спільнот, а слово «народ» набуло соціально-політичного і геополітичного значення. Поняття «етногенез» (походження, виникнення і становлення певного народу) у науковій літературі трактується як процес утворення етнічної спільноти, походження народів на базі різних етнічних компонентів. Він включає як

початкові етапи виникнення якого-небудь народу, так і подальше формування його етнографічних, лінгвістичних і антропологічних особливостей [3, с.485]. Етногенез тісно пов'язаний з антропогенезом – походженням людей на певній території. Науковці говорять про етноси корінного або місцевого походження (автохтонний підхід) і етноси прийшли (міграційний підхід).

Щодо проблеми походження українців, то вона логічно продовжує проблему етногенезу східних слов'ян, саме факт спадкоємності і викликає найбільші дискусії у науковому середовищі. Відшукуючи власне коріння, ми водночас ідентифікуємо себе, відстежуємо свої витоки. Знайти об'єктивну відповідь на питання звідки пішла Україна і українці «можна тільки звільнившись від ідеологічних стереотипів і політичної упередженості, які тривалий час впливали на розвиток самої науки в цій галузі пізнання» [1, с. 14]. Загальновідомо, що радянська історіографія в основному будувалася на тезі про Київську Русь як колиску трьох братніх народів. Їх політизованість очевидна, ще видатний український історик Михайло Грушевський вважав Київську Русь першою славною сторінкою української державності. А перекручення історичних фактів робилося, насамперед, для формування певних стереотипів мислення, прищеплення українцям почуття меншовартості, «виправдання експансії російської імперії на українські національні землі. Тому рання історія українців була викривлена на користь панічно-східного сусіда. Так апіорі і всупереч фактам українці були проголошені «молодшими братами» росіян» [1, с. 13]. Усі набутки українського народу, особливо у сфері культури, подавались як явище випадкове, як «перехідний стан розвитку російської культури». З цим не погоджувались окремі вчені, проте їхній голос у радянські часи був або заборонений, або не чутий.

Специфічні погляди на українську історію, фальшування фактів спостерігаємо і у деяких навчальних програмах, підручниках, виданих у незалежній Україні. У цьому контексті, наприклад, варто звернути увагу на підручник, який має гриф Міністерства освіти і науки України (протокол № 6 від 18 грудня 2006 р.): Звизначковський В.Я. Олейников А.А., Филенко О.Н. Страноведение. Путешествие по Руси и России во времени, пространстве и языке: Книга для чтения в 5 кл. общеобразоват. учеб. завед. с русским языком. – К. : Киевская Русь, 2010. – 256 с. У передмові читаємо: «Книга, которую вы держите в руках – особая! Из нее... вы узнаете о тех основах, которые являются общими для русского и украинского народов, ... в этой книге вы найдете много интересного о нашей общей древней истории; о расселении славянских племен и создании Древнерусского государства...». Школярі Луганщини також вивчали державний гімн Росії, символи, атрибутику, політичний устрій Російської Федерації, діяльність В.Путіна, головні російські свята тощо. Наслідки не забарилися. Викривлені факти історії проникали у свідомість, виховуючи нове покоління проросійськи налаштованих російськомовних донбаських українців. На українознавство годин не знайшлося. Принагідно зауважимо, що постанови 90-х років минулого століття щодо впровадження українознавства у систему освіти України ніхто не відміняв. Так, Державна програма «Українознавство в системі освіти, науки і культури», Постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.1995, урядова Постанова від 5.08.1998, № 1239 про «Базовий навчальний план середніх закладів освіти України», українознавство визначають інваріативною складовою навчального плану і акцентують, що воно повинно було впроваджене у всіх навчальних закладах з першого вересня 2001 р.

Здобуття Україною незалежності сформувало суспільний запит на пошуки історичного коріння української ідентичності, джерел становлення українського етносу. Як результат – нові наукові дискусії, нові наукові концепції, популяризація уже існуючих концепцій, які виводили український етнос чи не з доісторичних часів й пов'язували його виникнення з індо-аріями, носіями трипільської культури тощо. Серед розмаїття концепцій та теорій походження і формування українського етносу можна виокремити такі: *теорія «споконвічності»* (Я.Пастернак, Ю.Шрамко, Ю.Копержинський): українці існують стільки, скільки взагалі існує людина сучасного типу, тобто від 30-40 тисяч до 2-3 млн. років, а територія нинішньої України з часів раннього палеоліту і до наших днів ніколи не була безлюдною; *теорія автохтонності* (М.Грушевський), згідно з якою етнічну основу українців становило населення пізнього палеоліту, яке проживало на території України, а росіяни і білоруси мали свою окрему етнічну основу і територію проживання; *теорія «єдиної колиски»* (В.Мавродін): зародження і розвиток з єдиної древньоруської народності трьох близьких слов'янських народів (українців, білорусів, росіян); *теорія «незалежного розвитку окремих східнослов'янських народів»* (Я.Дашкевич), тобто українців, білорусів, росіян; *своєрідні гіпотези та специфічні новітні концепції, які мають дискусійний характер* (Ю.Шилов, Ю.Канигін, М.Відейко): арійське коріння українців; Україна (а не Месопотамія, Єгипет, Близький Схід) є місцем виникнення світової цивілізації як такої тощо.

Новітнє українознавство постає як наука «цілісного пізнання, творення й самотворення українського народу і його етнічної території в усьому часопросторовому вимірі» [3,с.8], тож належне осмислення проблем етногенезу українців дозволяє глибше зрозуміти об'єктивні

закономірності сучасних глобалізаційних процесів, визначити в них роль і місце України та українців, надає можливість вирішити ті завдання, які є актуальними для незалежної України і пов'язані з формуванням етнонаціональної свідомості, державного патріотизму, національної гідності й самоповаги.

Тому зміст і засоби освіти в нових історичних умовах мають звільнитися від політичної упередженості, стати тим чинником формування нової української людини-патріота, яка є свідомим творцем своєї держави. Саме ці завдання акцентує програма з українознавства для 1-4 кл. загальноосвітніх навчальних закладів; вона є особистісно орієнтованою, що дає змогу урізноманітнити систему уроків, покращити сприйняття матеріалу, розвиток пізнавальних інтересів учнів молодшого шкільного віку. Змістове наповнення українознавства, його пізнавально-виховний потенціал, виразна національна спрямованість дають широкі можливості для новацій, використання міжпредметних зв'язків, дозволяють учителю початкових класів творчо підходити до моделювання структури того чи іншого уроку, проводити різноманітні нестандартні уроки.

Сучасний урок – це не просто основна організаційна форма навчання, а співпраця вчителя та учня, це «середовище суб'єкт – суб'єктної та полісуб'єктної взаємодії, в основі якої – співпраця, співтворчість учителя з учнями; набуття ними не лише пізнавального, а й соціального досвіду; урахування впливу предметного й інформаційного середовища» [6, с. 337]. На думку О.Савченко, домінування суб'єктності учня є основною характеристикою якості уроку, яка досягається за певних умов. Перш за все, це – пріоритетність мотиваційного забезпечення начального процесу, урізноманітнення джерел інформації і засобів навчання щодо підготовки й проведення уроку, технологічність навчання як інструмент суб'єктності й полісуб'єктності сучасного уроку, збагачення діяльнісного компоненту уроку різними видами навчальної взаємодії, застосування інтегрованих уроків, акцентування в контрольно-оцінювальній складовій уроку на особистій відповідальності учня за якість своєї роботи, сприятливе психодідактичне, гігієнічне середовище уроку [6, 339]. Як зазначають дидакти, на відміну від традиційного уроку, метою якого є оволодіння знаннями, вміннями та навичками, нестандартний урок найбільш повно враховує вікові особливості, інтереси, нахили, здібності кожного учня. У ньому поєднуються елементи традиційних уроків (сприймання нового матеріалу, засвоєння, осмислення, узагальнення), але у особливих формах. Саме такі уроки містять в собі елементи майбутніх технологій, які при групуванні їх у певну систему, що базується на глибокому знанні потреб, інтересів та здібностей учнів, можуть стати дійсно інноваційними. При вивченні концентру «Україна – етнос» серед таких уроків найбільш доцільними будуть міжпредметні: об'єднання спорідненого навчального матеріалу з «Літературного читання», «Української мови», «Природознавства», «Я у світі», «Музичного мистецтва» тощо; уроки-змагання: урок-КВК, урок-вікторина, урок-конкурс, урок-брейн-ринг; уроки комунікативної спрямованості: урок-роздум, урок-усний журнал; уроки-подорожування, дослідження: урок-екскурсія, урок заочної подорожі, урок-пошук та ін.

Велике значення для покращення базових знань з українознавства мають різноманітні ігрові ситуації, творчі завдання, пошукова робота, а також робота над термінологічними поняттями. Концентр «Україна – етнос» вимагає особливої уваги до термінології, яка повинна підпорядковуватися певним тематичним лініям: Україна – Батьківщина (рідна земля), Україна – незалежна держава (моя держава), Україна – народ (особистість як громадянин). Тож термінологічний словник означеного концентру для учнів 1-4 кл. має акцентувати наступні визначення: автохтони, антропологія, археологія, асиміляція етнічна, батьківщина, геноцид, громадянин, громадянство, громадянськість, демографія, денаціоналізація, держава, діаспора, етнічна група, етнічна ідентифікація, етнічна інтеграція, етнічна меншина, етнічна самосвідомість, етнічна територія, етнічний склад населення, етногенез, етнографічна група, етнокультурні процеси, етнізм, етнопсихологія, етнос, ідеологія, країна, корінний етнос, менталітет, ментальність, мова, народ, народність, населення, національна ідея, національна культура, національна свідомість, національне довкілля, національна психологія, національна ідентичність, національна ідея, національність, національний характер, нація, плем'я, політика, раса, рід, рідна земля, родина, самосвідомість, світогляд, свідомість, символіка, слов'яни, територія, Україна, українець, українство, українці та ін.

Висновки... Новий етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від авторитарної уніфікації та стандартизації педагогічного процесу, переосмисленням цінностей, інтенсивними пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Чимало науковців вважає, що в основу реформування сучасної системи освіти в Україні має бути покладена українознавча методологія навчання та виховання, ідея національно-культурної ідентичності, адже українознавство відкриває безмежні можливості здійснювати практичні дії для реалізації його провідних завдань як у науково-дослідній, так і культурно-освітній та педагогічній сферах,

зокрема, створення ефективних умов для успішної розробки і застосування педагогічних інновацій: нові методики викладання, нові способи організації занять, нововведення в організації змісту освіти (інтеграція, міжпредметні програми), ігрові методики (вікторини, диспути), проблемне навчання, організація дослідницької діяльності з отриманням нових для учнів знань та ін. Українознавча методологія передбачає структурування навчально-виховної роботи на основі українознавчих цінностей, вибір тих методів, принципів, засобів виховання, які максимально сприяють формуванню етнонаціонально усвідомленої особистості – громадянина України.

До перспективних напрямів досліджень у даній сфері вважаємо за доцільне віднести такі проблеми: домінуючі аспекти розвитку українського етносу в українознавчому вимірі; специфіка висвітлення історії України у змісті підручників сучасної загальноосвітньої школи; впровадження українознавчих цінностей, інноваційної діяльності вчителя початкових класів на засадах українознавства.

Список використаних джерел і літератури/References:

1. Вівчарик М. М. Історичні витоки формування українського етносу й нації // Україна: від етносу до нації / М. М. Вівчарик. – К. : Вища школа, 2004. – С.13–45. / Vivcharyk M. M. *Istorychni vytoky formuvannia ukraïnskoho etnosu y natsii (Historical sources of forming Ukrainian ethnos and nation)*, Ukraine: vid etnosu do natsii, Kyiv, 2004, pp.13–45. [in Ukrainian].
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с. / Dychkivska I. M. *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii (Innovative pedagogical technologies)*, Kyiv, 2012, 349 p. [in Ukrainian].
3. Історія українознавства : навч. посіб. / за ред. П. П. Кононенка. – К. : Академвидав, 2011. – 512 с. / *Istoriia ukraïnoznavstva*, Kyiv, 2011, 152 p. [in Ukrainian].
4. Кононенко П. П. Концентри українознавства / П. П. Кононенко // Українознавство. – К. : Міленіум, 2006. – С.103–137. / Kononeno P. P. *Kontsentry ukraïnoznavstva (History of Ukrainian studies)*, Ukrainoznavstvo, Kyiv, 2006, pp. 103–137. [in Ukrainian].
5. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 440 с. / Kremen V. H. *Osvita i nauka v Ukraini – innovatsiini aspekty. Stratehiia. Realizatsiia. Rezultaty (Education and science in Ukraine – innovative aspects. Strategy. Realization. Results)*, Kyiv, 2005, 440 p. [in Ukrainian].
6. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручн. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с. / Savchenko O. Ya. *Dydaktyka pochatkovoï osvity (Didactics of primary education)*, Kyiv, 2012, 504 p. [in Ukrainian].
7. Україна: етнос, нація // Українознавство: посіб. (М.Тараненко та ін.). – К. : КМВУГВ ім. Б.Грінченка, 1999. – С.17–36. / *Ukraine: etnos, natsiia (Ukraine: ethnos, nation)*, Ukrainoznavstvo, Kyiv, 1999, pp. 17–36. [in Ukrainian].
8. Українознавство. 1-4 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / Кононенко П. П., Присяжна Т. М. – К. : Рада. – 46 с. / *Ukrainoznavstvo. 1-4 klasy (Ukrainian studies.1-4 forms)*, Kyiv, 46 p. [in Ukrainian].
9. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність / В. В. Химинець. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007. – 364 с. / Khymynets V.V. *Innovatsiina osvitnia daiialnist (Innovative educational activity)*, Uzhhorod, 2007. – 364 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «19» квітня 2016 р.

Стаття прийнята до друку: «12» травня 2016 р.

Рецензенти:

Романюк С. – доктор педагогічних наук, доцент

Тимчук Л. – доктор педагогічних наук, доцент

Мафтин Лариса – доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат філологічних наук, доцент, e-mail: tkach-volodya@mail.ru

Maftyn Larysa – assistant professor of the department of pedagogy and methods of primary education of Chernivtsi Yurii Fedkovysh National University, candidate of philological sciences, assistant professor, Ukraine, e-mail: tkach-volodya@mail.ru

Цитуйте цю статтю як:

Мафтин Л. Актуалізація проблематики концентру українознавства «Україна – етнос» в умовах оновлення змісту вітчизняної освіти / Лариса Мафтин // Педагогічний дискурс. – 2016. – Вип. 20. – С. 127–132.

Cite this article as:

Maftyn L. Updating of the Problems of Concentre of Ukrainian Studies «Ukraine – Ethnos» under the Conditions of Content Updating of National Education, *Pedagogical Discourse*, 2016, Issue 20, pp. 127–132.